

A Jupiter 1977 őszi és téli láthatósága;
felületi képződményeinek megfigyelése

Az őszi időjárás - sajnos - , nem kedvezett a megfigyelőknek, s ezt az észlelések száma is mutatja: csak 28 db rajz készült.

A kevés rajz ellenére érdemes végigkísérni a Jupiter felületi képződményeinek viselkedését.

Szeptember és október hónapokban a felszín meglehetősen nyugodt volt. Novemberben és decemberben az aktivitás megnőtt, főleg az ekvatoriális sávok tűntek rendellenesnek. Foltok, hidak, betüremkedések váltak láthatóvá, gyakoriságuk az utóbb említett hónapokban erősödött meg. Ezeket a változásokat rajzok segítségével szeretném szemléletesebbé tenni.

A sávok és zónák változásai:

SPR: a megfigyelések időtartama alatt mindig jól látható volt a poláris sapka. Intenzitása 6,5-7,0. Színe szürke.

Megjegyzés az 1. ábrához:

jó átlátszóság, de a légkör kissé mozog.

A SEB-en és NEB-en érdekes sötét alakzatok láthatók. Az EB vonal-ként észlelhető.

Az STB nem egybefüggő, a megszakottnál halványabb.

1977.XI.29. 147 X nagy.
CMI: 12⁰¹; CMII: 347⁰⁹

/Deicsics/

STB: kissé eltér régi formájától, nincs teljesen kifejlődve. Átlag intenzitása 5-6 között van. Fényessége a SEB zavaró hatására megnőtt.

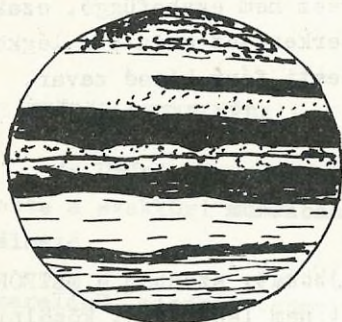
Megjegyzés a 2. ábrához:

a légkör hullámzik, ennek ellenére éles a kép. A SEB-en és a NEB-en sötét alakzatok figyelhetők meg.

Az STRZ-ben 8 intenzitású, nagy kiterjedésű folt észlelhető.

1977.XI.29. 147 x nagy.
CMI: 70⁰⁷; CMII: 60⁰⁶
/Róka/

SEB: átlagintenzitása 3, színe sötétbarna. November és december hónapokban több sötét folt és hid vált megfigyelhetővé rajta.

Megjegyzés a 3. ábrához:

a légkör gyengén mozog, de éles kép. A SEB és NEB érdekes beöblösödéseket mutat. A SEB-en észlelhető hid intenzitása 2.

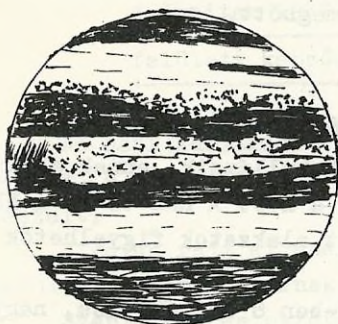
Az EB szerkezete nem folytonos, szaggatott.

Az STB-nek csak kis részét lehet látni. Az északi pólus 6 intenzitású.

1977.XII.11. 147 x nagy.
CMI: 47⁰⁴; CMII: 355⁰⁹
/Varga/

EZ: fényintenzitása 5-ös nagyságrendet mutat. Érdekes, hogy nem egybefüggő, hanem szinte "felszakadozott".

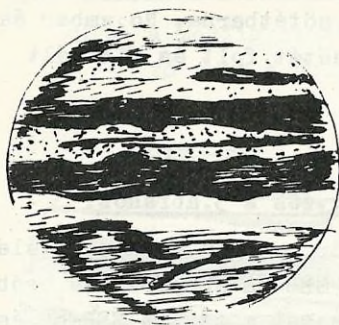

Megjegyzés a 4. ábrához:

jó légkör, átlátszó. A Jupiter szabad szemmel -2,4 magnitúdó. Az STB kontrasztos, jól látszik; nem éri körül a bolygót. A NEB-en érdekes hid látszik, 3-as intenzitással.

1977.XII.29. 147 x nagy.
CMI: 81°09; CMII: 193°02
/Bereczky/

NEB: intenzitása 3-as rendű. Megfigyelés közben tanui lehettünk a sáv felhasadásának.

Kiegészítés az 5. ábrához:

az aktivitás a bolygó felszínén erős. Az északi és a déli egyenlítői sávokon dudorok és beöblösödések figyelhetők meg. Az egyenlítői rész nem egybefüggő, szakaszos szerkezetet mutat. A légkör jó, a pesti fény kissé zavar.

1977.XII.29. 147 x nagy.
CMI: 111°03 ; CMII: 222°05
/Tarnay/

A megfigyelőknek köszönöm a rajzokat, azonban a METEOR-ban nyomdatechnikai okok miatt rajzként nem lehet őket közölni, csak átmásolva, más eljárással. Reméljük, ezen a téren hamarosan kedvező módosítás következik be. Az esetleges gyengébb rajzokért elnézést kérek.

A Jupiter ekvatoriális sávjairól végzett megfigyelésekből kitűnik, hogy időnként ezeken a helyeken igen bonyolult szerkezetű képződmények tűnnek fel. A november-december folyamán készült rajzok mindegyike mutatja az egyenlítői területek megnőtt aktivitását. De vajon mivel magyarázhatók ezek a jelenségek ?

Egyes elméletek szerint az alsó szférákból a felső rétegekbe áramló NH_3 növeli egy-egy sáv átlagintenzitását, s ennek hatására tűnnek fel bizonyos helyeken igen aktív területek. A felfelé áramló anyag magasabb hőmérsékletű, mint a környező réteg. A Pioneer-11 által megállapított hőmérséklet -110 fok.

A novemberi és decemberi észleléseken látható hidak meghatározott helyeken fordultak elő, s valószínű, hogy ezek végződéseinél következik be az anyag feláramlása. A megfigyelések szerint ezeknek a foltoknak és hidaknak a sebessége nem azonos a bolygó forgási sebességével. E jelenségek okának felderítése azonban még sok megfigyelést és kitartó munkát követel az amatőröktől.

Várom megfigyeléseiket, hogy minél több jelenséget derítsünk föl és többet tudjunk meg a bolygó viselkedéséről.

Deicsics László
Budapest, Uránia

. . . .

SZAKKÖRÖK FIGYELMÉBE !

Az Uránia Bemutató Csillagvizsgáló műhelye elkészítette a szakköri munkában és megfigyeléseknél jól használható

150/1000-es Newton

szerelésű, mindkét tengelyen finommozgással ellátott távcső példányait. A távcsőhöz 3 db okulárt és akromatikus keresőtávcsövet szállítunk.

Az elérhető nagyítás 80-150-szeres.

A távcső 9 900,- Ft-ért megrendelhető az Uránia címén.

. . . .